

Datum
2008-05-26

Dnr
02-08-1182

Ert datum
2008-03-19

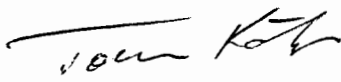
Ert dnr
U2008/2293/F

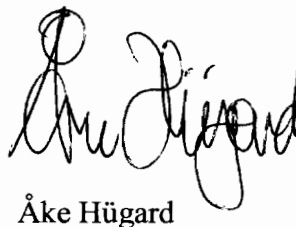
Planeringsavdelningen
Åke Hügard

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande angående betänkandet Forskningsfinansiering - kvalitet och relevans (SOU 2008:30)

Härmed översändes Energimyndighetens yttrande över betänkandet
Forskningsfinansiering - kvalitet och relevans (SOU 2008:30).

Tomas Kåberger

Åke Hügard

Datum
2008-05-26Dnr
02-08-1182Ert datum
2008-03-19Ert dnr
U2008/2293/FPlaneringsavdelningen
Åke HügårdUtbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande angående betänkandet Forskningsfinansiering - kvalitet och relevans (SOU 2008:30)

Sammanfattning

- Energimyndigheten instämmer i att det finns ett behov av ökad samordning och samarbete mellan forskningsfinansiärerna
- Energimyndigheten instämmer i att det finns ett behov av att forskningsfinansiärerna i ökad utsträckning satsar på tillämpad forskning och nyttiggörande
- Energimyndigheten instämmer i att det finns ett behov av fortsatta insatser för att bygga upp starka forskningsmiljöer och centrumbildningar
- Beträffande utredningens förslag att slå samman forskningsråden och Vinnova till en Forsknings- och innovationsmyndighet:
 - *Anser Energimyndigheten det vara en organisatorisk utmaning att slå samman myndigheter med så vitt skilda besluts- och finansieringsprocesser, mål och inriktning samt kulturer*
 - *Energimyndigheten saknar vidare en utförligare diskussion om för- och nackdelar med en organisation där forskning resp. innovation och resultatanvändning skiljs åt*
 - *Energimyndigheten saknar också en utförligare beskrivning om för- och nackdelar med den föreslagna organisationen och erfarenheter om hur forskning och innovation organiseras i andra länder*
 - *Energimyndigheten delar inte bedömningen att en forskarstyrd organisation säkerställer att samhällets eller näringslivets behov beaktas i tillräcklig utsträckning*
 - *Energimyndigheten anser att utredningens förslag alltför ensidigt utgått från grundforskningens problem, möjligheter och organisatoriska förutsättningar. Utredningen har i lägre grad beaktat särarten och möjligheterna för tillämpad forskning, nyttiggörande och innovation att utvecklas*

- Energimyndigheten avstyrker förslaget om att en betydande del av de forskningsmedel som fördelas genom andra myndigheter bör överföras till en ny myndighet
- Energimyndigheten avstyrker förslaget att kommersialisering och affärsutveckling i sin helhet läggs utanför en eventuell ny myndighet.

Energimyndighetens ställningstagande

Inledning

Energimyndigheten är central förvaltningsmyndighet för frågor om användning och tillförsel av energi. Myndigheten skall verka för att på kort och lång sikt trygga tillgången på el och annan energi på med omvärlden konkurrenskraftiga villkor. Myndigheten skall vidare verka för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv energiförsörjning. Därvid skall myndigheten främja forskning, utveckling, demonstration och introduktion av energiteknik samt planera och fördela statligt stöd till detta. En del i myndighetens uppdrag är att medverka till nyttiggörande av forskningsresultat.

Energimyndigheten vill inledningsvis understryka att myndigheten i detta yttrande utgår från den roll myndigheten har som statlig sektorsforskningsfinansiär och därmed betona vikten av att få samhällsnytta av de insatser myndigheten bidrar med till forskning och även nyttiggörande av forskningsresultat.

Ökad samordning och samarbete mellan forskningsfinansiärerna

Energimyndigheten instämmer i att det finns ett behov av ökad samordning och samarbete mellan forskningsfinansiärerna. Som sektorsmyndighet med ansvar för energi och klimatrelaterad forskning har Energimyndigheten successivt stärkt samarbetet med Vetenskapsrådet, vad gäller energiriktad grundforskning, och med Vinnova vad gäller bl.a. transportforskning och olika utlysningar. Med Formas diskuteras gemensamma initiativ som t.ex. gemensamma program. Ökad samordning och samarbete leder till att statens medel utnyttjas effektivare och till att de samlade effekterna av verksamheten ökar.

Energimyndigheten arbetar för att visa på att energiaspekter är en integrerad del i samhällsutvecklingen. Det betyder att energifrågor måste vara en fråga som beaktas i utvecklingen av t.ex. transporter eller bebyggelse inkl. den forskning som bedrivs för detta ändamål.

I den föreslagna Forsknings- och innovationsmyndighet skulle energifrågor höra hemma inom tre av de fyra föreslagna råden. Frågorna skulle avse såväl grundforskning som tillämpad forskning och innovation, d.v.s. i princip de ansvarsområden Energimyndigheten har vad gäller energi. Energimyndigheten ansvarar

dock även för kommersialisering och affärsutveckling, vilket enligt utredningen inte skulle ingå i den nya myndighetens ansvarsområde.

Energimyndigheten anser det inte vara självklart att förutsättningarna för samarbetet och samordningen med en Forsknings- och innovationsmyndighet som i sig innefattar fyra råd underlättas jämfört med den organisation som finns idag. Det förhållandet att Forsknings- och innovationsmyndigheten hanterar såväl grundforskning som tillämpad forskning och innovation skulle dock vidga basen för samarbete.

Energimyndigheten anser det viktigt att frågor kring nyttiggörande, kommersialisering och affärsutveckling hanteras inom en Forsknings- och innovationsmyndighet. Energimyndigheten har för egen del funnit att nyttiggörande, kommersialisering och affärsutveckling bör uppmärksammas redan på forskningsstadiet för att säkerställa att möjligheterna till kommersialisering och praktisk tillämpning av resultaten beaktas och tas till vara.

Behovet av att forskningsfinansiärer i ökad utsträckning satsar på tillämpad forskning och nyttiggörande

Energimyndigheten instämmer i att det finns ett behov av att forskningsfinansiärer i ökad utsträckning satsar på tillämpad forskning och nyttiggörande vid sidan av grundforskning.

Energimyndigheten instämmer i att utvecklingen tydligt går i riktning mot en ökad grad av samordning av forsknings- och innovationspolitiken inom t.ex. EU.

Energimyndigheten har sedan 2005 fått ökat ansvar för att utveckla teknik och tjänster som genom svenskt näringsliv kan kommersialiseras och för nyttiggörande av forskningsresultat. Energimyndigheten ser det som naturligt att övriga forskningsfinansiärer i ökad utsträckning satsar på tillämpad forskning och nyttiggörande av resultat. Detta omfattar också branschspecifika satsningar på kommersialisering och affärsutveckling.

Energimyndigheten anser att utredningens perspektiv i alltför hög grad utgår från ett akademiskt perspektiv. Problemformuleringar bör på ett tydligare sätt ställas i relation till de uppdrag och problemställningar som finns formulerade utifrån andra behov av andra aktörer såsom näringsliv etc.

Behovet av fortsatta insatser för att bygga upp starka forskningsmiljöer och centrumbildningar

Energimyndigheten instämmer i att det finns ett behov av fortsatta insatser för att bygga upp starka forskningsmiljöer och centrumbildningar.

Energimyndighetens satsningar med att bygga upp starka forskningsmiljöer och centumbildningar som t.ex. kompetenscentra, forskarskola, centrum för förbränningsteknik, gasteknik, energieffektivt byggande och hybridfordonsforskning görs i samarbete med såväl akademien som näringsliv och myndigheter som Vinnova.

Energimyndigheten ser stora fördelar i att myndigheter och forskningsråd gör gemensamma insatser för bygga upp starka forskningsmiljöer och centrum-bildningar inom strategiska områden.

Förslag till sammanslagning av forskningsråden och Vinnova

I Energimyndighetens perspektiv är det viktiga att samarbetet och samordningen av forsknings- och innovationsfrågor kan fortsätta att utvecklas, att det finns en helhetssyn i dessa frågor och att dialogen mellan forskningsfinansiärer kan fullföljas och fördjupas.

Beträffande utredningens förslag att slå samman forskningsråden och Vinnova till en Forsknings- och innovationsmyndighet:

- Anser Energimyndigheten det vara en organisatorisk utmaning att slå samman myndigheter med så vitt skilda besluts- och finansieringsprocesser, mål och inriktning samt kulturer
- Energimyndigheten saknar vidare en utförligare diskussion om för- och nackdelar med en organisation där forskning resp. innovation och resultat användning skiljs åt
- Energimyndigheten saknar också en utförligare beskrivning om för- och nackdelar med den föreslagna organisationen och erfarenheter om hur forskning och innovation organiseras i andra länder
- Energimyndigheten delar inte bedömningen att en forskarstyrd organisation säkerställer att samhällets eller näringslivets behov beaktas i tillräcklig utsträckning
- Energimyndigheten anser att utredningens förslag alltför ensidigt utgått från grundforskningens problem, möjligheter och organisatoriska förutsättningar. Utredningen har i lägre grad beaktat särarten och möjligheterna för tillämpad forskning, nyttiggörande och innovation att utvecklas.

Förslag om att en betydande del av de forskningsmedel som fördelas genom andra myndigheter bör överföras till en ny myndighet

Energimyndigheten avstyrker förslaget om att en betydande del av de forskningsmedel som fördelas genom andra myndigheter bör överföras till en ny

myndighet. Energimyndigheten anser att sektorsforskning fyller en viktig funktion vid sidan av den forskning som stöds via forskningsrådsorganisationer.

Energimyndigheten ansvarar för huvuddelen av de statliga anslagen för energiforskning i Sverige. Dessa medel används för såväl energiriktad grundforskning som tillämpad forskning, utveckling, demonstration, innovation, nyttiggörande och kommersialisering. Detta benämns i utredningen som "värdekedjan". Den grundforskning som stöds genom Energimyndighetens försorg sker i huvudsak genom det samarbete som etablerats med Vetenskapsrådet. Detta innebär att de sökande kan använda en särskild energibilaga. Ansökan ingår i Vetenskapsrådet normala prioriteringsprocesser, men Energimyndigheten beslutar själv om stöd. Det stöd som Energimyndigheten lämnar är därmed kvalitetssäkrat enligt forskningsrådsrutiner samtidigt som inriktningen mot prioriterade områden kan göras av sektorsansvarig myndighet.

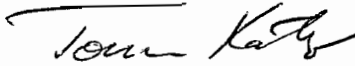
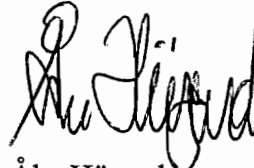
I utredningen betonas att allt forskningsstöd skall göras utifrån en vetenskaplig kvalitetssynpunkt. Den vetenskapliga kvalitén är dock inte statisk utan kan påverkas och utvecklas.

Energimyndigheten utvärderar alla forskningsprogram, kompetenscentra, utvecklingsprogram och centrumbildningar som genomförs med avseende på kvalitet och relevans. Ansvaret för forskningens kvalitet kan inte ensamt åvila forskningsfinansiären, akademien själv har ett betydande ansvar för forskningens kvalitet. Energimyndighetens insatser genomförs ofta med medfinansiering från såväl högskola som näringsliv.

Energimyndigheten arbetar utifrån sitt sektorsansvar med att identifiera, initiera och stödja ny forskning inom områden som är prioriterat utifrån samhälliga eller näringslivets behov. Ett viktigt mål för Energimyndigheten är att bygga upp, utveckla och vidmakthålla starka forskningsmiljöer inom strategiska områden. Inom prioriterade områden strävar myndigheten efter att successivt bygga upp tillräcklig kompetens och kritisk massa som kan svara upp mot de kvalitets- och relevanskrav som myndigheten ställer. Det sagda innebär att "kvalitet" inte bara finns allestädes närvarande utan kan kräva långsiktigt och målmedvetet arbete under en inledningsperiod för nysatsningar inom olika områden.

Med det synsätt som tillämpas i en forskningsrådsorganisation skulle den verksamhet Energimyndigheten stödjer till stora delar inte kommit till stånd och kunskaper och kompetenser på energiområdet varit eftersatt. Det är mot bl.a. denna bakgrund sektorsforskning kan motiveras, d.v.s. forskning som motiveras utifrån samhälleliga och näringslivets behov snarare än akademiens.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Tomas Kåberger. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningscheferna Anneli Eriksson, Josephine Bahr Ljungdell, Susan Linton Royen, Bengt Boström, Andres Muld, Birgitta Palmberger och Mathias Fock, verksjuristen Fredrik Selander samt kontrollern Åke Hügard, den sistnämnde föredragande.

Tomas Kåberger
Åke Hügard